Haftalık siyasi magazin

BAŞDAN

Türkiye Sosyalist partisi Genel Sekreteri Esat Âdil Müstecaplı ile yaptığımız röpörtaj ikinci sayfamızdadır.

Biz Sansür İstiyoruz !

Kızıl Sultan Abdülhamidin otuz üç sene süren kara saltanat devrindeki istipdadı anlata anlata bitiremezler.

Kızıl sultanın binlere varan hafiyeleri varmış. Abdülhamidin burnu büyük olduğu için, halk burun kelimesini ağzına bile alamazmış. Laf arasında meselâ, Sarayburnu diyenler bile, hafiyeler tarafından tutulup sürgünlere gönderilirmiş.

Korkak padişah, Yıldız sarayına kapandığı için, yıldız lafı da ağıza alınamazmış. Yine meselâ biri laf arasında, yıldız şehriyesi dese, hafiyeler tarafından çal yaka edilip, zindanlara atılmasına sebep olurmuş.

Hele hürriyet, hele demokrasi gibi laflar, mazallah söyleyeni ölüme mahkûm ettiren kelimelermiş.

Biz çok şükür o günleri görmedik ama bu günleri mükemmelen görmekteyiz, görüyoruz.

Bundan üç sene evvel, Filesof Rıza Tevfik bir konuşma sırasında şöyle söylemişti:

«Felsefe kamusunda D

(Devamı 3üncü sayfada)

Dünya diktatölerine ithaf edilmiştir.

— *Efendimiz, kullarınız hürriyet istiyorlar...*
— *Ya, öyleyse hepsini de zincire vurun..*
— *? ! ...*
— *... Sonra da serbest bırakırsınız.*

İşte şu Amerika!

Bir takım insanlar, milleti başkalarına hayran bırakmak ve bu hayranlıktan faydalanarak, o başkalarından menfaat koparmak için daima sebepler bulmuşlardır.

Bir zamanlar Fransız hayranlığı, sonra Alman hayranlığı, sonra İngiliz hayranlığı ve nihayet son senelerdeki Amerikan hayranlığının hakiki sebebi budur.

Türk milletinin gerçek kıymetlerini unutturup, Amerikan hayranlığını güdenlere, işte o Amerikayı tanıtıyoruz.

Amerika hakkında aşağıda okuyacağınız satırlar John Guhnter isminde bir Amerikalının (İnside U. S. A.) isimli kitabından alınmıştır. Amerika hakkındaki bu hükümler, bizzat bir Amerikalı tarafından verildiği için enteresandır.

***

Amerika sıhhat standardı bakımından en ileri memleket sayılır. Fakat ikinci dünya harbinde silâh altına çağırılanların yüzde kırkı askere alınamıyacak kadar hasta olduklarından reddedildi. Bunların yüzde on ikisi sinir ve ruh hastası idi.

— 1946 da, Almanyadaki Amerikan işgal kıtalarında her dört askerde biri gonogok veya frengilidir.

— 1946 da Amerikada 160 ayrı boyda kadın ayakkabısı vardı. Fakat bütün Amerikan evlerinin yüzde kırkında banyo veya duş yoktur. Evlerin yüzde otuz beşinde helâlar evin dışındadır ve yüzde otuzunda akar su yoktur.

— Amerika umumiyetle içki düşmanıdır. Fakat 945 de 190 milyon galonluk yüksek dereceli içki içilmiş ve bunun için 7 milyar dolar harcanmıştır.

— Harpte üç günde bir denize gemi indiren Amerika harpten sonra kendi halkına yeter ev yapamıyor.

— Amerikada şimdiye kadar görülmemiş mahsul alınıyor. Fakat kendi halkını besleyemiyor.

— Dünyadaki otomobillerin beşte dördü Amerikadadır. Her sene 40 bin kişi otomobil kazasından ölüyor.

— 945 de Amerikalılar at yarışlarında 1 milyar, 306 milyon, 514 bin 314 dolar sarfetmişlerdir. Fakat kanser araştırmaları için istenilen 100 milyon dolar, temsilciler meclisi tarafından reddedilmiştir.

Hürriyete dair

Hür olmadıkları halde, kendilerini hür sananlar kadar hiç kimse esir olamaz. Goethe

Hürriyet vak'aları, arzu edildiği şekilde değil, olmaları icap ettiği tarzda kabul etmektir. Epictete

Tehlikeli bulduğumuz fikirlerin ortadan kalkmasını istediğimize şüphe yoktur; biz, sözlerimiz, yazılarımız ve reylerimiz ile bu gibi fikirleri yenmeliyiz; fakat bu fikirler adalete uyunca müsamaha ile karşılanmalı ve hattâ bunların temsil olunmak hakları kabul edimelidir. Laveleye

Cezaların hafifletilmesi, milletlerin hürriyetinin genişlediğine delâlet eden mutlak bir alâmettir. Montesquieu

Ah o koca öküz !

Bir takım politika palazları, bıyıkları yeni terlemiş boblar, körpe sinirlerine henüz su yürümüş çocuklar bağrışıp duruyorlar; ortalığı velveleye veriyorlar.

— Nedir, ne oluyor?

diye sormayın, Çünkü bunu, kendileri de bilmiyor. Yalnız tepine tepine, avaz avaz bağırıyorlar:

— Kahrolsunlar!

Yahut,

— Yaşasınlar!

Henüz belli olmayan galibi alkışlayan bezirgân edasile, karanlığa tabanca sıkıyorlar, havaya yumruk sallıyorlar. Böyle kahrolsun ve böyle yaşasınlar, söylenilene ne şeref, ne de şerefsizlik verir. Fakat ne olursa olsun bu tosunlar, bu toramanlar, bu önü ardına denk yavrucaklar havayı bulandırıp allak bullak ediyorlar.

Nasreddin hocanın bostanına bir buzağı girmiş. Zerzavat bahçesini berbat etmiş. Buzağıya pek hiddetlenen Hoca merhum, eline bir büyük sopa alıp, ahırdaki öküzü döğmeğe başlamış.

— Canım Hoca efendi, demişler, bostanı buzağı harap etti. Sen tutup ahırdaki öküzü dövüyorsun! Bunda koca öküzün ne suçu var?

Hoca,

— Suç koca öküzündür. demiş, o öğretmemiş olsa dünkü buzağı bu ziyankârlığı nereden bilecekti?

Evet, bu gün de bir takımları etrafa saldırıyor, kırıp döküyor, fikir ilim, san'at politika meydanını alt üst ediyorlar. Fakat bu zavallıların ne suçu, ne günahı var. Elbet onlara akıl veren bir koca öküz vardır. Bütün suçlar ahırdaki o koca öküzün. Ah o koca öküz, ah!

Yüz bin mahkûm ona baba diyor

«Geç kalan adalet, adaletsizliktir.»

W. S. Landor

Beş ay emniyet müdürlüğünde daracık bir hücrede tutulan, sonra on üç ay hapishanede mevkuf kaldıktan sonra tecelli eden adalet neticesinde beraat eden Türkiye Sosyalist partisi genel sekreteri Esat Adil Müstecablıoğlu partisinin yeniden faaliyete geçeceğini ve mücadeleye devam edeceğini söylüyor.

* * *

— Partiniz yeniden faaliyete geçecek mi ?

Ona ilk sualim bu oluyor. Doğrusunu isterseniz, bazı mücadelecilerin yaptıgı gibi, gözleri yıldıktan yahut rahata kavuştuktan sonra, mücadelesinden vaz geçeceğinden korkuyorum. Çünkü bu memleket, emekliye ayrılmış, şöhretlerinin üzerinde bağdaş kurup pinekliyerek daha müsait (!) günleri bekliyen bir çok mücadeleciler (!) görmüştür.

Esat Adil, kendisine böyle bir sualle hakaret edilmiş gibi başını birden kaldırıyor,

— Şüphesiz, diye manalı bir kelime ile cevap veriyor. Ve sonra devam ediyor:

— Biz bu uğurda bir çok meşakkatlere katlandık. Memleketimizde ilk defa bir ideolojiye dayanan siyasî hareketin temellerini atmış bulunduğumuza göre, bu temeller üzerinde millî bir tesis meydana getirmekten hiç bir zaman ve hiç bir engel karşısında vaz geçemiyeceğimiz şüphesizdir.

Onun bu cevabından yeni bir sual çıkarmak mümkün, hemen soruyorum:

— Partinizin dayandığı ideoloji nedir?

Gayet sakin ve rahat konuşuyor:

— Partimizin ana prensipleri, demokrasi ve sosyalizmin ilmî hüviyetini terkib eden içtimaî, iktisadî unsurlardır. Netice itibarile bu ideoloji, sosyalizmdir. Sosyalizim, bizim için millî bir meseledir. Türkiyenin iktisadî yapısı, mutedil, anlayışlı, müsamahalı bir sosyalist temele muhtaçtır. Biz, sosyalizmi kendi memleketimiz için münhasıran bir amele hareketi değil «İşçi, köylü, küçük burjuvazi ve bunların içinden yetişmiş münevverler birliği» olarak kabul ediyoruz. Bu millî zaruretin her kesçe anlaşılabilmesi için size açık bir mukayese yapacağım. İngilterede sosyalist partisi iş başındadır. Bu parti doğrudan doğruya amele sınıfına dayanmaktadır. Çünkü İngiltere halkının yüzde 49 u işçidir. Buna mukabil orada köylü nispeti ancak yüzde 6,6 dır. Ve İngiliz sosyalist partisinin İngilterede bir amele partisi olması doğrudan doğruya bu sınıfa dayanması zaruridir ve mantıkidir. Halbuki Türkiyenin işçi sınıfı, Türk halkının ancak yüzde 8,3 i kadar olduğu halde, buna mukabil köylümüz nüfusumuzun yüzde 81,8 ini teşkil etmektedir. Görülüyor ki, parlamanterist bir sistem içinde, köylüyü işçi sınıfının içine alamayan hiç bir sosyalist parti, realist bir politika takip etmiş sayılamaz. Netice olarak, Türkiye sosyalist partisi itidal ve tekâmül şartlarını elden bırakmamak suretile işçi sınıfını, köylü ve küçük burjuvazinin inkılâpçı bir önderi ve bu üç esaslı halk kütlesini de birbirine iktisadî ve içtimaî bir perçin ile bağlanmış bir kütle haline getirmek davasındadır.

Esat Adilin bu izahatından, küçük burjuvazi, işçi ve köylünün bir sınıf holinde nasıl toplanacağı hakkında içimde bir şüphe uyendı. Ve

— Küçük burjuvazi, köylü ve işçinin menfaatleri birbirlerile çarpışmaz mı? Ayni sınıf içinde kaynaşabilirler mi? diye sordum.

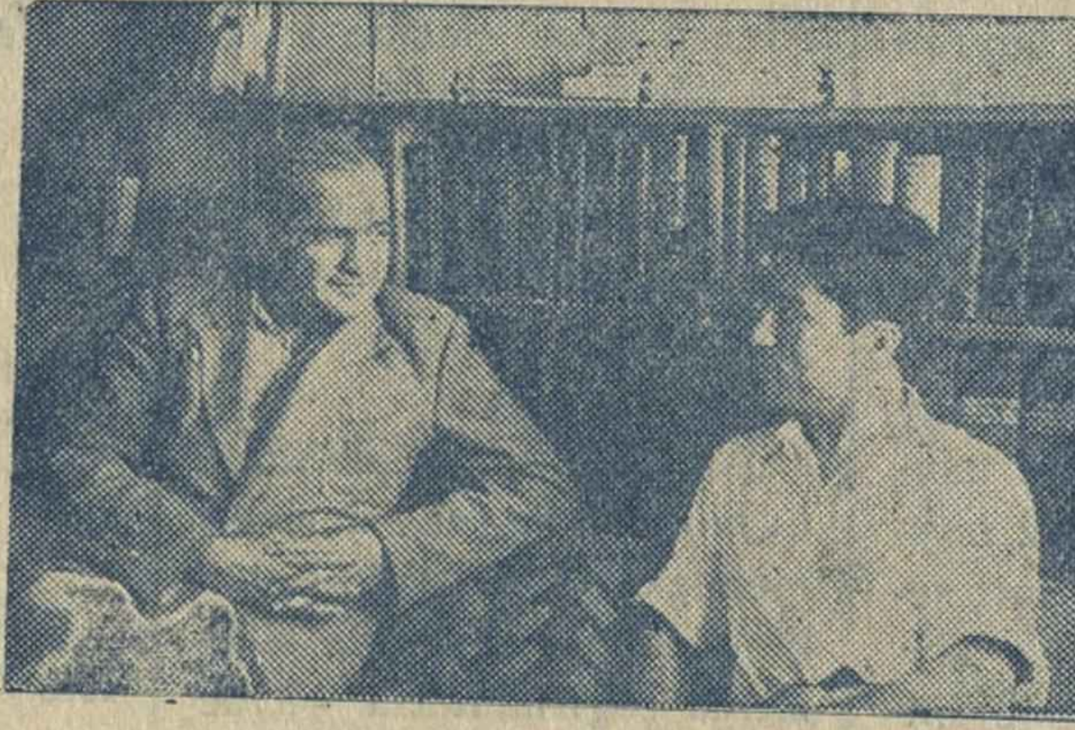
— Bu üç sınıf arasındaki iktisadî menfaat beraberliği mutlaktır, dedi, Kasabalarımızdaki küçük esnafın hayatı Türkiyede tamamile köylüye dayanır. Meselâ: bir nalbandın iktisadî hayat seviyesi köylünün hayvan sayısının artması ve eksilmesile ilgilidir.

Yalnız bir cihetin iyi anlaşılması lâzımdır: Köylü, parçalanmış küçük topraklar üzerinde geri istihsal eletlerine malik olan, şehir ve kasaba bezirgânları ve tefecileri ve malî müesseseleri tarafından daimî istismara maruz bir halde yaşayan küçük müstahsiller kitlesidir. Bu vasatın altında ve üstünde diğer iki tip köylü daha vardır ki, bunlardan biri yarı yoksul veya tamamile topraksız olan kitle ki, bunların hayatı bir şehir işçisinden çok daha aşağı bir seviyededir. Bunlara toprak proletaryası demek doğru olur. Zaruri olarak şehir proletaryasının yedek kuvvetidir.

Esat Âdil çiçeklere pek meraklıdır. Balkonunda nâdide ve çeşitli çiçekler yetiştirir.

Köylünün üst tabakası da, şehirli istismarcı ile iş birliği eden köy burjuvasıdır ki siyasî mücadele alanında bu zümre, bahsettiğimiz birliğe daima cephe alacaktır.

Esat Âdil «şüphesiz, yeniden mücadeleye başlayacağım ve devam edeceğim diyor.

Küçük burjuva diye bahsetiğimiz halk kütlesi, kendi emeğile küçük sermayesini birleştirerek, hayat mücadelesini yürüten, geniş halk kütlesidir. Bu da köylü ve işçi gibi doğrudan doğruya veya dolayisile istismar edilir.

Esat Adilin bu cevaplarından, memurun hangi sınıf içinde yer alacağını öğrenmek ihtiyacını duydum. Şöyle cevap verdi:

— Memur ve münevver vardır ki, aslında bir köylü veya işçi çocuğudur. Fakat münevver zümreye karıştıktan sonra, mensup olduğu sınıfı inkâr ederek hakim ve istismarcı kütlenin bir istismar vasıtası olur. Bunlara biz, sınıfını inkâr eden, sınıf değiştirmiş münevver deriz.

Diğer memur ve münevverler, doğrudan doğruya bir kol işçisinin muadili olan kafa işçisi sayılabilir. Ancak bunların sosyal vasıf ve durumları, siyasî mücadele sahasında gösterecekleri hareket tarzına bağlıdır. Memur vardır ki, istismarcı hakim sınıfın emellerine hizmet eder: bu memura kafa işçisi diyemeyiz. Memur vardırki, durumu ne olursa olsun, sınıfının davasına hizmet eder. İşte (İşçi, köylü ve küçük burjuvazi birliği) ne dahil olan münevver ve memur bunlardır.

Sosyalist olduğunu söyleyen Esat Âdilin nasıl bir sosyalist olduğu da merak edilir. Onun için dedim ki:

— Bugün bir çok memleketlerde sosyalist partiler var. Bunlardan bir kısmı iktidarda bulunuyor, Hepsi de sosyalist olduklarını söyledikleri halde, birbirlerile siyasî mücadele halinde bulunuyorlar. Yani aralarında sosyalizmi anlayış farkları bulunuyor demektir. O halde sizin partinizini sosyalizmi anlayışı nedir?

— Biz, dedi, sosyalist davayı millî bir dava olarak kabul ediyoruz. Ve kendi memlekefimizin sosyalist bir içtimaî nizama geçebilmek için yapmağa mecbur olduğu bir çok şeyler vardır. İşte bizim vazifemiz, Türk milletinin bugünkü iktisadî va içtimaî şartlarını sosyalist bir nizama geçişe müsait surette olgunlaştırmağa ve hazırlamağa çalışmaktan ibarettir.

Bizim sosyalizm anlayışımız, ilmi esaslara, yani ilmî sosyalizme dayanır. Siyasi programımız ıse, kendi memleketimizin realitesine dayanır.

Sosyalizmi millî bir dava olarak ele alan Esat Adile,

— Ayni zamanda hem milliyetçi, hem de nasıl beynelmilelci olabiliyorsunuz? dedim.

— Bizim için millet vakıası katî bir realitedir, dedi. Ancak millî politika anlayışı millet anlayışına dayanır. Öyle millî politikalar da vardır ki, kendi milletinin bedbahtlığına ve perişanlığına gider. Aynı zamanda, diğer milletlere huzur veren, hem kendi milletine bağlı kalmak, onu yükseltmek, hem de başka milletlerle içtimaî ve iktisadî, kültür beraberliği ve dostluk içinde yaşamak bizim millî politika anlayışımıza uygundur. İşte biz bu manada vatanperverlik çizgileri içinde başka milletlerle müsavi ve şerefli münasebetler tesisine taraftarız. Milletler sahasında, ne başkalarına efendi olmak iddiasındayız, ne de başkalarına köle olmak zilletine katlanabiliriz.»

Birden bire aklıma Amerika geldi.

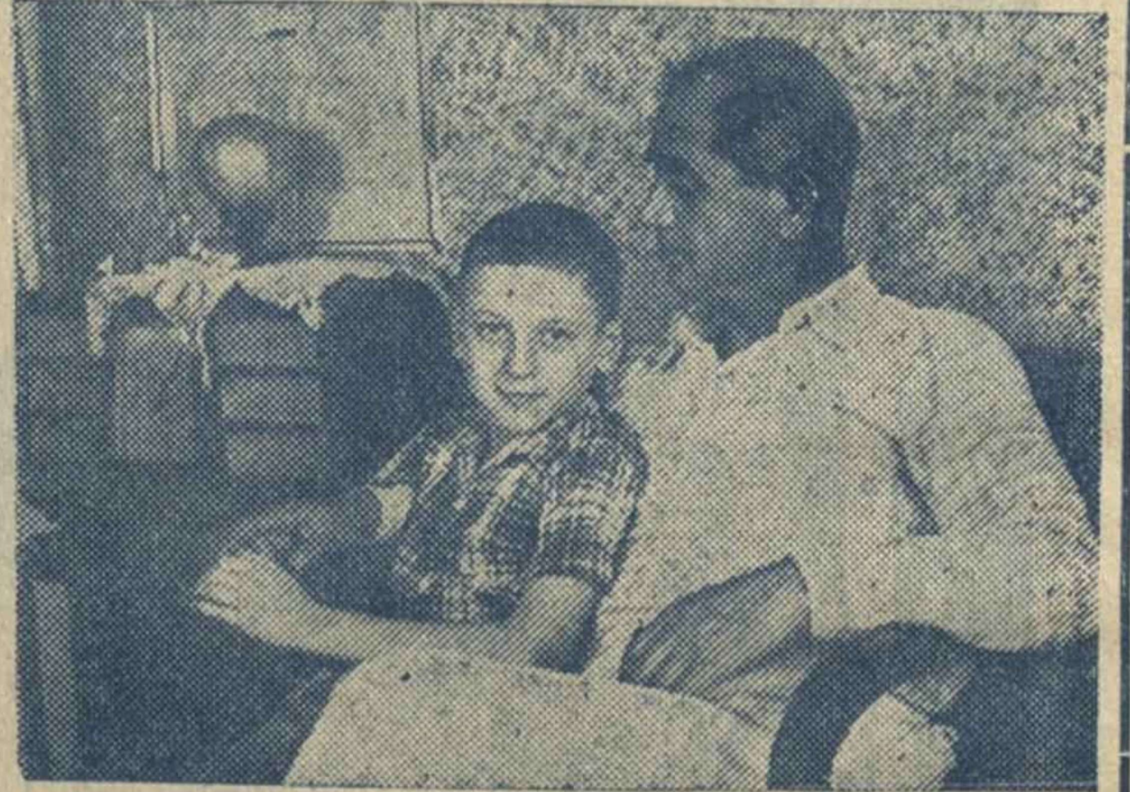
— Bu anlattığınıza göre, Amerika - Türkiye münasebetleri ne merkezdedir? diye sordum.

Şimdiye kadar sorduğum suallere açık ve kesin cevaplar veren Esat Adil, bu ve bundan sonraki suallerime bu kadar vazıh cevaplar vermekten çekindi. Zannıma kalırsa, sütten ağzı yanan insanlar gibi, yahut tam bir politikacı gibi konuştu.

«— İki memleket arasındaki bu münasebet dedi, istirmarcı, emperyalist harpçi bir maksat ve gaye gütmediği müddetce, pek tabidir ki, tenkit edemeyiz. Ancak Türkiye, yarı müstemleke çağından yeni kurtulmuştr. Bir daha böyle bir boyunduruğa da boynumuzu uzatmağa asla taraftar olamayız. Amerikan dostluğu Túrk milletinin yüksek millî şerefini, millî ekonomisini kendi şereflerile müsavi saydığı müddetçe değerlidir. Bir de biz, prensip olarak, insanlığın huzur ve saadetine milletler arası dosluklarla bağlıyız. Her hangi bir milletle olan münasebet ve dostluğumuz bizi diğer milletlere düşman yapmağa sevk ve icbar edecek mahiyette ise, ben bir sosyalist olarak böyle bir anlaşmaya da hiç bir suretle taşaftarlık edemem.»

— Türk - Sovyet münasebetleri sizce bugünkü haliyle Türk milleti menfaatleri bakımından faydalı bir şekilde midir? diye sordum.

«— Biz dedi, Amerikanın dostu ve Sovyetler birliğinin en yakın komşusuyuz. Temenni edelim ki, yer yüzünde bir Sovyet - Amerikan dostluğu da daha çabuk inkişaf etsin. Bu suretle Türk milleti, büyük milletler arasındaki anlaşmazlıkların zararlarından kurtulabilir.»

Esat Âdil en iyi arkadaşı oğlu Âdil ile boş saatlerinde radyo dinliyor.

Bir azda kendisine ait sordum:

— O zamanın iç işleri bakanı olan Şükrü Sökmensüer, Büyük Millet Meclisinde, sizden, sabıkalı komünist diye bahsetti. Evvelce böyle bir sabıkanız olmadığı gibi, sonra da 18 ay hapis yattıktan sonra beraat ettiniz. Sökmensüerin hakkınızda söyledikleri ne ne cevap verirsiniz ?

«— Şükrü Sökmensüer, o günkü politika oyunlarına uyarak meclis huzurunda savurduğu hezeyanların cevabıuı Türk adaleti en mükemmel şekilde vermiştir. Ben, o günkü kükûmetin hata ve ihtiraslarla dolu, sakim politikasının bu millete ne büyük zararlar verdiğini burada tekrara lüzum görmüyorum. Şahsen maruz kaldığım türlü meşakkat, tarihte örnekleri pek

(Devamı S. 3 de)

Gelecek Sayımızda : Türk Mütefekkiri Kerim Sadi ile yaptığımız mühim bir konuşmayı gelecek sayımızda bulacaksınız.

Sansür istiyoruz

(1 inci sayfadan devam)

harfine kadar geldim, fakat ileriye gidemiyorum. Çünkü Demokrasi kelimesindeyim. Bu kelimeyi yazsam bir türlü, yazmasam bir türlü.„

İşte bugünkü devrimiz Acaba bugün de (burun) gibi, (yıldız) gibi söylenemiyen kelimeler yokmu? Bunun cevabını siz verin Öyle kelimeler varki, bu rada o kelimeleri yazmış olmakla, nereden ve nasıl geldiği bilinmiyen bir darbe ile, hâk ile yeksan olmamız işten bile değildir.

Yine o Abdülhamit devrinde sansür varmış. Muharrirler yazdıkları yazıları gazete ve kitap halinde basmadan evvel sansür heyetine okurlarmış. Sansür heyeti zülfiyare dokunan kelime ve cümleleri bunun içinden çıkarırmış.

Elinizi vicdanınıza koyup düşünün. Bu günkü matbuat kanunu cenderesine nazaran Abdülhamidin sansürü nekadar daha insanîdir. Hiç olmazsa bu sansür ki yesinde, muharrir ayda birkaç d efa mahkemelere gidip gelmekten, hapislere girmekten kurtulmuş olmazmıyız. Şimdi sansör yok, yok ama, gel de yaz bakalım. Bu günkü basın kanunu sansürden daha feci şekilde namuslu muharrirler için bir tuzak halindedir. Bu bakımdan biz sansürü çoktan tercih ediyoruz. Namuslu muharrirler, elleri kalemde, yürekleri ağızlarında, her saat gelecek bir mahkeme celbi, bir tevkif müzekkeresi beklemektedirler.

Bütün bunlar yetişmiyormuş gibi, İstanbul gazetecileri 24 temmuz 908 de sansür kalkalı kırk yıl oldu, diye bir gazeteciler bayramı yaptılar. İçki masasının başında, bir ellerinde kadeh, bir ellerinde pasta; avurtları tıka basa dolu, sırıtarak objekfife bakan resimlerini gazetelerde gördük.

Sıkı yönetimin kalkmasından adetâ üzülen, bir rüşvetikelâm ve sütun sütun medhiyelerden sonra, iki kelimelik kabak çekirdeği muhalefeti yapan ve demokrasi, matbuat hürriyeti namına tıkınan bu gazetecilere baktık ve utandık. Böylelerine senede bir gün bayram az gelir, her gün bayram yapsalar yeridir.

Geri dediğimiz o sansür devrinin, bu günkü devreye göre çok daha musamahalı ve insaflı olduğu bir hakikattir. Eğer gerçek demokrasi bu memlekete bir türlü gelmiyecekse, daha fazla gerilemeden dünki geriliğe çoktan razıyız. Biz hapishanelerde çürümek istemiyoruz, sansür istiyoruz.

Yüzbin mahkûm ana baba diyor

(Başı S. 2 de)

çok olan her vatan severin başına gelebilecek olan meşakkatlardandır. Bunların hesabı, milletin selâmeti yolunda girişeceğimiz mücadele içinde görülür. Haklı bir vatandaş, haksız bir iktidardan kuvvetlidir.

— Peki dedim, o zamanki kabine ile şimdiki arasındaki fark nedir?

«— Halk kartisi, tek parti sistemini yürüttüğü tarihi devrede bir çok iç guruplara ayrılmış bir parti idi. Türkiyede hükûmet değişikliği bu iç hastalığın dışa vurmasından başka bir şey değildir. Halk partisinin muayyen erkânından ilham ve kuvvet alan ve almak zorunda bulunan her kabine, program ve icraatında değişiklik yapamaz. Bu şekilde icraatları ayrı ayrı gözükse bile, neticeleri hep aynidir.

Eğer hapishanelerle temasınız varsa, Esat Âdili bütün Türkiye mahkûmlarının tanıdığını, sevip saydığını bilirsiniz. Ona bütün mahkûmlar «baba!» derler.

Mahkûmlar babaşına teşekkür ederek yanından ayrıldım.

Dış Politika:

Filistinde Yahudi-Arap federal devleti

Araplar arasında daimî bir kargaşalık meydana getirmek, kendi emperyalist menfaatlerine uygun geldiği için, İngiltere vaktile Araplara karşı Yahudileri tutmuştu. Çünkü o zaman Arabistana İngiltereden başka devletler de hâkim bulunuyorlardı. Bu maksatla Siyonizm adı altındaki Yahudi millî hareketi İngilterede kurulmuş ve İngiliz sermayesile beslenmişti. O zaman, Amerikan menfaatleri, ahtapot kolları henüz Asya ve Avrupaya bu günkü gibi atmadığı için, Yahudi davası bir Amerikan meselesi olarak ele alınmamıştı.

İngiltere Arabistana doğrudan doğruya veya dolayisile tamamen hakim olunca, artık bir Yahudi meselesine lüzum kalmadı. Filistinde kurulacak olan müstakil bir Arap yahut müstakil bir Yahudi devleti hiç bir zaman İngiltereyi korkutmaz. Bilâkis bu, İngiltere emperyalist menfaatlerine uygun gelir. Nasıl icabında Hindistan ve Pakistanın din ve hükûmet ayrılığından istifade etmeği düşünüyorsa, Filistinde kurulacak Yahudi veya Arap devletini de icabında tutar veya icabında bir milleti diğeri aleyhine tahrik eder. Bundan daha iyi durum da dağa kaldırılan veya parçalanan bir kaç İngilizin fedası pahasına da olsa, İngiliz imparatorluğu menfaatleri icabı olarak Yahudi ve Arap unsurlarının daimî mücadele halinde bulunmalarıdır.

İşte İngiliz imparatorluğu kavga edenlerin cesedinden gıdasını bekleyen leşkargaları gibi, sulhcu, aracı ve güleryüzlü maskesi altında bu rolü oynuyor.

Yani İngiltereyi korkutan, Filistinde kurulacak olan müstakil ne Arap ne de Yahudi devletidir. İngiltereyi korkutan Filistinde Arapların ve Yahudilerin uyuşup anlaşarak, Arap ve Yahudi kan davasını bırakıp, kardeşlik havası içinde ve insan olarak müstakil ve müşterek bir devlet kurmalarıdır. İşte İngiltere bundan korkar. Bu sebeple bütün dünyada kan, ırk ve milliyet davasını istismar ederek, halkın bu asil duygularını bir pazar metahı haline getirip onları birbirlerine boğazlatarak bankalarını doldurur.

İleri fikirli Yahudiler, müstakil bir Yahudi devleti değil, Arap ve Yahudi birliği halinde bir Filistin devleti kurmak istemişlerdi. İngiliz liralarının esiri olan Arap ileri gelenleri vâhi ve asılsız bir milliyet davası güderek, her sahte milliyetperver gibi, kendi milletlerinin aleyhine bir harekete geçmişlerdi.

Son alınan haberlere göre, bu sahte vatanperverler de, haklı bir dava önünde nihayet boyun eğmeğe mecbur olmuşlardır. Fakat neye yararki, Arap liderleri sarayl arında buzlu içkilerle çölün sıcaklığını giderip kararlar verirlerken zavallı binlerce Arap delikanlısı milliyet aşkı zannederek, İngiliz bankası hesabına kan dökmüşler ve bunlara karşı Yahudiler kadınlı erkekli can vermişlerdir.

Şimdi Yüksek Arap komitesi Filistinde federal bir devletin kurulmasına taraftar olduğunu bildirmektedir.

Filistini bir hap kıvılcımı olmaktan kurtaracak karar da budur. Arap ve Yahudi kardeşliğine ve müşterek menfaatlerine dayanarak federal bir devlet kurarak, tarihî Arap ve Yahudi kan davasından faydalanmak isteyen emperyalizme imkân vermemek.

Atatürk'ün Ağzıle konuşuyoruz

Atatürk:

«Hakikatı konuşmaktan korkmayınız,, demişti. Biz ne pahasına olursa olsun hakikatı konuşmaktan korkmadık ve korkmıyacağız.

Atatürk:

«Her hangi bir muameleye telâkkiye göre müsbet ve menfî tesire maruz kalabilir» demişti. Bizim fikirlerimize menfî diyenler var ve onların menfî tesirlerine maruz kalıyoruz.

Bizi menfî telâkki etmelerinin sebebi, onların nazarında halkı soymanın müsbet bir iş olması ve buna karşı mücadelenin de menfi olmasındandır. Bu günkü hareketlerden hanğisinin menfi olduğunu istikbal gösterecektir.

Esir pazarı

On yedinci asrın ortalarında bir aralık vezirler, hemen hemen kölelikden yetişme kimselerden ibaretti. Bir gün, Anadolu defterdarı meşhur Sarı Kâtip efendi dîvandan döndüğü sırada Yeniçeri ocağının ileri gelenlerinden biri şordu:

— Sarı Kâtip, nerden geliyorsun? Defterdar şu cevabı vermiş:

— Esir pazarından geliyorum.

Neşren hakaret davası

Avukatı Esat Âdil le Mahkemede görüyorsunuz.

Cümhur Reisine neşren hakaret suçundan ikinci asliye Ceza Mahkemesinde yargılanan Geveze gazetesinin Sahibi Remzi Gürcan, 6 ay hapise mahkûm edilmişse da cezası tecil edilmiştir. Hüküm temyiz edilmiştir. Yukarıdakı resimde Remzi Gürcan,

Salı günleri çıkar Halk Gazetesi
Sahibi ve Neşriyat Müdürü
ve bu sayıda neşriyatı fiilen idare eden:
NUSRET NESİN (Aziz Nesin)
Adres: Kumkapı, Derinkuyu sokağı No. 4
İSTANBUL
ABONE: Bir yıllık 500 / Altı Aylık 250 — FİATI 10 Kr.
Yıl 1 — Sayı 2 17 Temmuz 948 Salı
Dizgi: BERKSOY Basımevi BaskıReklâmMatb.

Fahri Kurtuluş'a ithaf olunur

VURUN, FAKAT DİNLEYİN!

Efendiler! Hakikatı söyleyen ağızları tıkamakla, gerçeği yazan kalemleri kırmakla, halkın haklarını isteyenleri susturmakla, ne hakikati değiştirebilir, ne de bu gayretinizden dolayı şerefli bir iş yapmış olursunuz. Elbette yeni fikirlere, eski kafalılar daima küfürdür, der. Elbette ileri fikirlere, geri düşünceliler yumrukla hücum eder. Tarihte daima böyle olagelmiştir.

Paçalarımıza saldıranlar, cimri menfaatları için; geri, köhne ve eski fikirlere bir cankurtaran gibi sım sıkı sarılmış bir güruh, yahut bu güruh-u lâyuflûhun'un şuursuz uşaklarıdır. Kafataslarında, mağara istelâktitleri gibi, sert örümcek ağları germiş bayat ve köhne inançları sökmek zordur. Fakat Devekuşu kafasını kuma sokmakla, eşek kurda karşı gözlerini yummakla, hiç bir gerçeği değiştirmiş olamaz.

Bir Avrupalı bir Hindli ile, Hindlinin batıl inançları üzerinde bir hayli tartışmadan sonra bir türlü Hindliyi ınandıramamış. «Siz hayvan yermisiniz?» diye sormuş. Hindli «katiyen» diye cevap vermiş.

— En küçük hayvanı da yemez misiniz?

— Yemeyiz.

— Bunun üzerine Hindlinin en çok sevdiği meyvalardan bir nar getirtmiş. Narı yararak, tanelerini bir mikroskobun altına koymuş ve Hintliye mikroskop altındaki nar tanesinde kaynaşan binlerce hayvancıkları (hücreleri) göstermiş. Hindli korku ve dehşetle,

— Demek narın içinde hayvan varmış, bundan sonra nar yemem, demiş.

— Su da içmez misiniz?

Bir damla su içindeki hayvancıkları da Hindliye göstermiş. Senelerden beri bağlandığı bütün köhne inançlarının bir anda yıkıldığını gören Hintli:

— Şimdiye kadar benim imanım haktı, mesuttum. Bu şeytan aleti imanımı ve saadetimi bozdu! diye haykırarak mikroskoba hücum edip, ayaklarının altında parçalamış.

Sizin, bu cahil Hindliden ne farkınız var? Yalancı saadetinizi bozuyor, köhne inançlarınızı yıkıyor diye, yirminci asrın Donkişotu rolüne çıkmışsınız

Halbuki mikroskobun, makinenin ne suçu var?

Hani fikir mücadelesi yapacaktınız? Bu kararınızdan dolayı sevinmiştik. Halbuki yine sırık hamalları gibi, yumruk ve tekme mücadelesine başladınız. Yoksa sizin fikriniz yumruklarınızda, beyniniz ayaklarınızdamı?

Efendiler! vurun, fakat dinleyin ; bizi dinleyin ki, üzerimize kalkan yumruklarınız taş kesilecektir.

Biz imlâya gelmeyiz

Gazetemizin adını yanlış yazıyormuşuz (BAŞDAN) olmıyacak, Baştan olacakmış. İmlâ kaideleri böyle emredermiş. Bunu söyleyenler haklıdırlar. Bu meraklılara cevabımız şudur : Balığın baştan koktuğu ve işlerin baştan kara gittiği memleketimizde, işe yeni baştan başlarken, imlâya gelmiyeceğimizi anlatmak için, bile bile böyle yapıyoruz.

Benim Manilerim

Bakın millet perhizde
Biz bunları deriz de
Yine tınmazsınız hiç
Din iman yokmu sizde ?

Sürgüne dağa düştüm
Evden uzağa düştüm
Sım sıkı yönetimle
Ben de tuzağa düştüm.

***

Bu kervan elbet geçer
Koltuklar bir gün göçer
Bırakınız milleti
Bakınız kimi seçer

Hürriyeti göreyim
Muradıma ereyim
Yaşayamazsam bari
Onun için öleyim.

İNÖNÜ neler söylemişti?
Bugün nereye gidiyoruz?

İlk hareket noktamızdan ayrılıp ayrılmadığımızı kontrol etmek için dün söyleumiş olanları bir kere gözden geçirmek faydalıdır. Bizim ilk hareket noktamız, millî istiklâl ve iktisadî serbesti idi.

Bu gün hangi istikamette ve nereye doğru gittiğimizi belirtmek üzere, dünün ve bu günün en selâhiyetli sıması bay İsmet İnönünün vesika mahiyetindeki sözlerile bu günkü gidişimizin mukayesesini aşağıda bulacaksınız.

İnönü 930 da şöyle demişti:

«Sermaye, muhtaç ve zayıf bir iklime vaziyet etmek için gelir.»

İnönü bunu söylediği zamanbiz Düyunuu - Umumiye belâsından, yabancı şirketler boyunduruğundan, yabancı imtiyazlardan kurtulmak için iktisadî savaş halinde idik. Hamdolsun kurtulduk. Fakat bu sözlerden 17 sene sonra, Amerikan sermayesine kapılarımızı ardına kadar açtık. Sebep olarak bu sermayeye muh aç olduğumuzu söylüyorlar. Acaba İnönünün 18 sene evvelki sözümü yanlıştır, yoksa bugünkü hareketimiz mi ?

İnönü 925 senesinde demişti ki:

«Nimet ile mükellefiyet bu memleketin her tarafında bütün vatandaşlar için müsavi olacaktır.»

Aradan 23 sene geçti tam bir nesil yetişti. Fakat hiç bir zaman memleketin her tarafında nimet ile mükellefiyet bir olmadı. Köylü efendimiz diye, hakikî efendiler tarafından avutuldu. İşçinin benzi her gün biraz daha solarken, kara borsacının ensesi ve göbeği hergün biraz daha şişti Şehirli huzur ve konforlu okullar bulurken, köylü işinden gücünden edilerek kendine okul yapmağa mecbur tutuldu. Zonguldak ve cıvarında oturanlar mükellefiyet namı altında zorla madenlerde çalıştırıldı. Nihayet en yakın misâl olarak, şimdi halen hükûmet merkezinde oturanlara nüfus başına iki kilo şeker verilirken, İstanbuldakilere bir buçuk ve diğer şehirlerdekine ehemmiyet derecesine göre üç yüz grama kadar şeker verilmektedir.

Sorabilirmiyiz: acaba niçin İnönünün irşatlarından uzaklaşılmış bulunuluyor?

***

Bundan on altı sene evvel İsmet İnönü «millî hayatta her şeyden evvel bilgi lâzımdır» demişti. Halbuki son Üniversite meselesi, öğretmenlerin vekâlet emrine alınmaları, Fahri Kurtuluş'un palavraları, profesörlerin muhakemeleri, komünizmle mücadele edenlerin daha komünizmin k sını bile bilmemeleri de gösteriyor ki, bugün millî hayatımızda bilgi her şeyden sonra geliyor, hattâ hiç gelmiyor. Bilâkis millî hayatımızda her şeyden evvel cehalet lâzım oluyor. İnönünün gösterdiği yolda niçin gitmiyoruz?

***

Dokuz yüz yirmi dokuz senesinde İnönü şöyle söylemişti:

«Millî iktisadi kifayetsiz olarak hayat sürükleyen millet, ciğerlerini mütemadiyen kemirerek kendini yiyen bir vücut halindedir.»

Bugün millî iktisadımızın kifayetsiz olduğu bütçemizden, Amerikadan aldığımız borctan, meclis müzakerelerinden, gazetelerden ve nihayet halkın kılık kıyafet ve yüzünün renginden bellidir. O halde bu millet kendi ciğerini yiyerek hayat sürüklüyor, demektir. İnönünün ikazına hangi sebeple on altı senedir kulak aşılmamaktadır?

***

İnönü 1932 yılında şunları söylemişti:

«Millî inkişafların tarihlerinde, millî kudret, millî sermaye meselesi başlı başına bir âmildir.»

İnönü, millî inkişafların tarihlerinde, Amerikan sermayesi başlı başına bir âmildir, dememişti. Yahutta Amerikan sermayesi, millî sermayemizdir, dememişti. Bu hususta fazla bir şey söylemeğe lüzum görmüyoruz. Bunu okuyucularımızın iz'anına terk ediyoruz. (*)

Bay İsmet İnönü bundan 18 sene evvel şöyle demişti:

«Mahsullerimizi ot fiyatına çıkarmak ve dokuma olarak ateş pahasına getirip gömlek olarak giymek kurtulmağa çalıştığımız bir belâdır.»

Bu günkü hayatımızı bundan daha iyi tasvir eden realist ve veciz söz bulunamaz. İnönü söylemiş olduğu halde, niçin bu belâdan kurtulmadık. Hattâ o belâyı başımıza satın aldık. Üstelik bugün mahsullerimizi ot fiyatına değil, çöp gibi atmakta, ve bunların yerine satın aldığımız lüks ile sırtımıza ateşten gömlek giymekteyiz.

***

İnönü şöyle demişti:

Çekdiğimiz sıkıntı açık manasile parasızlık değildir. Çektiğimiz sıkıntı bilgi sıkıntısıdır.»

Biz de ayni fikirdeyiz. Bizim yabancı sermayeye değil, bilgiye ihtiyacımız var. Halbuki üniversitelerden bilgi tekme ile kapı dışarı edilirken, Amerikan sermayesine kul köle olanlar kapılarımızı ardına kadar açıyorlar.

***

İnönü 930 senesinde şunları söylemişti:

«liberalizm nazariyatı bütün bu memleketin güç anlayacağı bir şeydir. Biz iktisadiyatta hakikaten mutedil devletçiyiz. Bizi bu istikamete sevkeden bu memleketin ihtiyacı ve bu milletin fıtrî temayülüdür.»

Biz bu mükemmel sözlere hiç bir şey ilâve edemeyiz. Yalnız bu günkü gidişe bakarak pes diyebiliriz.

İnönünün anlattığı devletçiliği, halk aleyhine devlet ticareti haline koyanlar, bu gün de menfaatleri ve keseleri icabı, Amerikan efendilerinin tesirile liberalizmin müdafiliğini yapıyorlar.

***

Yukarıda yaptığımız mukayeseler de gösteriyorki, bugünkü halimizle hareket noktamızdan ayrılmış, tamamen aksi istikamete sapmış, gerisin geriye gidiyoruz' Biz buraya gelmek için yola çıkmamıştık.

(*) Amerikan yardım ve sermayesinin Türkiyeyi felâkete sürükleyeceğine dair yazdığım broşür, daha neşredilmeden evvel mahut ve sabık sıkı yönetim tarafından toplatılmış ve tamamen millî hislerin heyecanile yazdığım bu kitap, millî menfaatlere aykırı görülerek on ay hapse ve üç buçuk ay sürgüne mahkûm edilmiştim.